

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.
P. K. O. Katowice 304540.

OGŁOSZENIA
oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA i EKSPEDYCJA
znajduje się w Katowicach, ul. św. Stanisława 4.

Nr. 246

Katowice, sobota 24-go października 1931 r.

Rok 30

Poznajmy Polskę!

Niemą dziś państwa cywilizowanego, któreby nie przeprowadzało spisu co najmniej raz na 10 lat. I Polska po odzyskaniu niepodległości przeprowadziła u siebie spis ludności przed dziesięć laty. Spis ten jednakże, przeprowadzany bezpośrednio po wojnie, w warunkach niesprzyjających, nie mógł nam dać dokładnego zobrazowania stosunków ludnościowych na terytorjum państwa polskiego. Niemniej posiadał on olbrzymie znaczenie dla naszego społeczeństwa.

Spis 1921 roku nie objął jednak wszystkich ziem polskich: nie mógł być bowiem przeprowadzony na terenach Górnego Śląska i Ziemi Wileńskiej. Dostarczył on nam nieodzownych wiadomości, dotyczących zarówno ludności jak i gospodarczego stanu naszego kraju: ustalił liczbę mieszkańców, zbadał stosunki etniczne i społeczne, oddając w ten sposób nieocenioną przysługę młodej polskiej administracji polskiej i nauce.

Dane z r. 1921 są jednakże dla nas już dziś zupełnie niewystarczające, bo nawet w warunkach normalnych, w ciągu lat 10 na terenie każdego kraju zachodzą przeobrażenia tak wielkie, że nowy spis staje się bezwzględnie koniecznością.

Dla nas wszakże spis tegoroczny będzie czymś o wiele większym: bez przesady możemy powiedzieć, że stanie się on dla naszego kraju wydarzeniem niezmiernego znaczenia.

Zmartwychwstanie Polski w r. 1918 było wielkim zwycięstwem jej ducha: lecz ciało jej, zbudzone z letargu półtorawiekowej niewoli — ociekało wówczas krwią, niezakrzepłą od czasów światowej wojny.

Choć rok 1921 początkuje okres pokojowego rozwoju naszego kraju, konsolidacji państwowości, oraz rozkwitu życia społecznego — to jednak jest on jednocześnie spadkobiercą krwawych i ciężkich dla Polski lat wojny światowej walk z Rosją sowiecką.

Nie ulega tedy żadnej wątpliwości, że dopiero spis tegoroczny odzwierciedli wiernie stan Polski współczesnej, oddzielonej od przełomowych momentów odzyskiwania niepodległości — dziesięcioletnim okresem pokojowego bytu państwowego.

Wiele innych czynników świadczy także o niezmiernej doniosłości grudniowego spisu. BOWIEM dopiero teraz będziemy mogli po raz pierwszy ustalić załudnienie i poznać dokładnie strukturę społeczną i gospodarczą Górnego Śląska, tego najbardziej uprzemysłowionego i najgęściej zaludnionego okręgu naszego Państwa.

Spis górnośląski z roku 1919, przeprowadzony przez Niemcy posiadał bardzo wąski zakres, a pozatem — odbywał się w warunkach zupełnie anormalnych. Dokładne wiadomości, dotyczące Śląska Górnego — pochodzą aż z przed 21 lat, t. j. z roku 1910 i dziś oczywiście mogą mieć wartość jedynie jako materiał po-

Hukiem strzałów armatnich witano Lavalą u brzegów Ameryki.

Nowy Jork. Francuski premier Laval wylądował tu w czwartek o godz. 9.15 rano według czasu miejscowego. Na przyjęcie Lavalą zebrały się niezliczone tłumy, zalegające ulice w pobliżu portu. Wiele osób weszło na pobliskie latarnie lub gromadziło się na dachach drapaczy chmur. Policji z wielkim trudem udało się utrzymać wolny przejazd dla

automobilu premiera Lavalą. Wzdłuż Broadway'u ustawiły się oddziały wojskowe z orkiestrą. Na molo oczekiwał premiera sekretarz stanu Stimson w charakterze oficjalnego przedstawiciela rządu Stanów Zjednoczonych. W chwili, gdy holownik przejeżdżał koło Governors Island, powitała go salwą 19 strzałów armatnich. Po wylądowaniu pre-

mjer Laval wygłosił przemówienie w języku francuskim przed ustawionymi mikrofonami. Premier podkreślił, że panujący obecnie ciężki kryzys zahamował rozwój zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i innych państw. W żyjącym w niepewności świecie nasze dwie wielkie demokracje — mówił premier — winne razem szukać dróg poprawy i stosować takie metody, które przywrócą pokój i równowagę. Mówię to w imieniu kraju, który zdecydowany jest przyłączyć się do waszych wysiłków, zmierzających do usunięcia niebezpieczeństw, grożących cywilizacji. (PAT).

Senat obradował nad sprawami socialnemi.

Warszawa. Marszałek Raczkiewicz po przystąpieniu do porządku obrad podkreślił, że w pierwszych czterech punktach porządku obrad znajdują się: nowela o czasie pracy w przemyśle i handlu, ustawa o skrócenie względnie przedłużeniu czasu pracy na Górnym Śląsku, nowela do ustawy o pracy kobiet i młodocianych, projekt ustawy o ograniczeniach zatrudniania pracowników młodocianych na Górnym Śląsku. Przed sprawozdaniami z komisji marszałek senatu udzielił głosu ministrowi Hubickiemu. Po mowie ministra zabrał głos sprawozdawca komisji gospodarstwa społecznego senator Rogowicz, który zreferował projekt noweli o czasie pracy w przemyśle i handlu. Referent scharakteryzował prace rządu na tle kryzysu a w szczególności na polu wal-

k. z bezrobociem. Referent wskazał m. in., że obecne ustawy mają na celu złagodzenie skutków bezrobocia przez danie pracy większej ilości osób przez skrócenie czasu pracy.

Po przemówieniu senatora Iwanowskiego w głosowaniu przyjęto oba projekty ustaw a o czasie pracy zarówno ogólnej jak i dotyczącej Górnego Śląska ze zmianami zaproponowanymi przez komisję senacką.

Następnie senator Rogowicz referował nowelę do ustawy o pracy młodocianych oraz projekt ustawy w sprawie ograniczenia zatrudniania pracowników młodocianych na Górnym Śląsku. W imieniu komisji mówca projektuje poprawkę. W głosowaniu przyjęto oba projekty wraz z poprawkami komisji.

Moskwa wykrecą się od jasnej odpowiedzi.

Moskwa. Tass donosi: Litwinow wystosował odpowiedź na list sekretarza generalnego Ligi Narodów z zapytaniem, czy rząd sowiecki gotów jest przyjąć projekt przerwy w zbrojeniach w myśl zaleceń Ligi. W odpowiedzi Litwinow m. in. pisze, że brak jasności i wyraźności w zobowiązaniach międzynarodowych jest jednym z powodów godnych pożałowania wypadków, które się toczą obecnie w Mandżurji. Z chwilą, gdy wszystkie sprawy zostaną wyjaśnione, rząd Z. S. R. R. będzie gotów przyjąć zobowiązania, dotyczące zawieszenia zbrojeń na tych samych podstawach, co inne państwa. (PAT).

Nie spoczna, dopóki nie ustanie gnębienie kościoła na Litwie.

Kowno. Mimo ciągłych rewizyj, przeprowadzanych wśród członków stronnictwa „atejtiników“, udało się kilku członkom tego stronnictwa wydać nową ulotkę, skierowaną przeciwko rządowi. W ulotce tej odpowiedni komitet oświadcza, że „tak długo nie spocznie, dopóki osoby, które gnębią obecnie kościół i ojczyznę nie zasiadą na ławie oskarżonych“. Policja przeprowadziła ponownie rewizję u 8 sympatyków grupy „atejtiników“. (PAT).

Liczba zabitych w kopalni Mont Cenis rośnie.

Essen. Z pośród ciężko rannych ofiar w kop. Monte Denis zmarło jeszcze w szpitalu 5 górników. Dotychczas więc liczba zabitych wynosi 17 osób. Górnicy twierdzą, że wybuch nastąpił na skutek eksplozji naboju. (PAT).

Nowy transport złota dla Francji.

Cherbourg. Wylądował tu nowy transport złota wartości 800 milj. franków, przeznaczony dla banków paryskich. (PAT).

Tłumy odprowadziły Edisona na wieczny sen.

Nowy Jork. W pogrzebie Edisona w West Orange wzięły udział tłumy publiczności. Obecna była również małżonka prezydenta Hoovera. Zwłoki złożono na cmentarzu w miejscowości Rosedale. (PAT).

Nasze Oddziały

Artykułów Technicznych, Chirurgicznych oraz Węży zostały ponownie uruchomione.

Przyjmujemy wszelkiego rodzaju zamówienia do natychmiastowego wykonania, po najniższych cenach.

Artykuły nasze są znane ze swej dobroci i wytrzymałości. Zamówienia i zapytania prosimy kierować

„PEPEGE“

Polski Przemysł Gumowy
Wydział Artykułów Technicznych
Grudziądz - Pomorze

rcwnawczy. Podobnie rzecz się ma z Wileńszczyzną.

Istnieją inne jeszcze zjawiska które spowodowały szczególnie silne przesunięcia w układzie naszych wewnętrznych stosunków. Np. po spisie roku 1921 przybyła do Polski półmiljonowa rzesza repatriantów, która niewątpliwie odegrała ogromną rolę, zwłaszcza we wschodniej połaci kraju.

Nie posiadając jeszcze statystyki wędrówek wewnętrznych (przesiedleń) — nie mogliśmy przez tych 10 lat rejestro-

wać zmian w rozmieszczeniu ludności na poszczególnych obszarach Polski, jak również — śledzić przebieg procesu tak zw. urbanizacji. Spis 1931 roku przyniesie nam niejedną rewelację z dziedziny rozwoju życia miejskiego; rzuci też wiele światła na przebieg zespalań się dawnych zaborów — w jedną zwartą całość, oraz na wiele innych aktualnych zjawisk z życia Polski niepodległej.

Musimy poznać Polskę współczesną; poznamy ją — dzięki grudniowemu spisowi.

